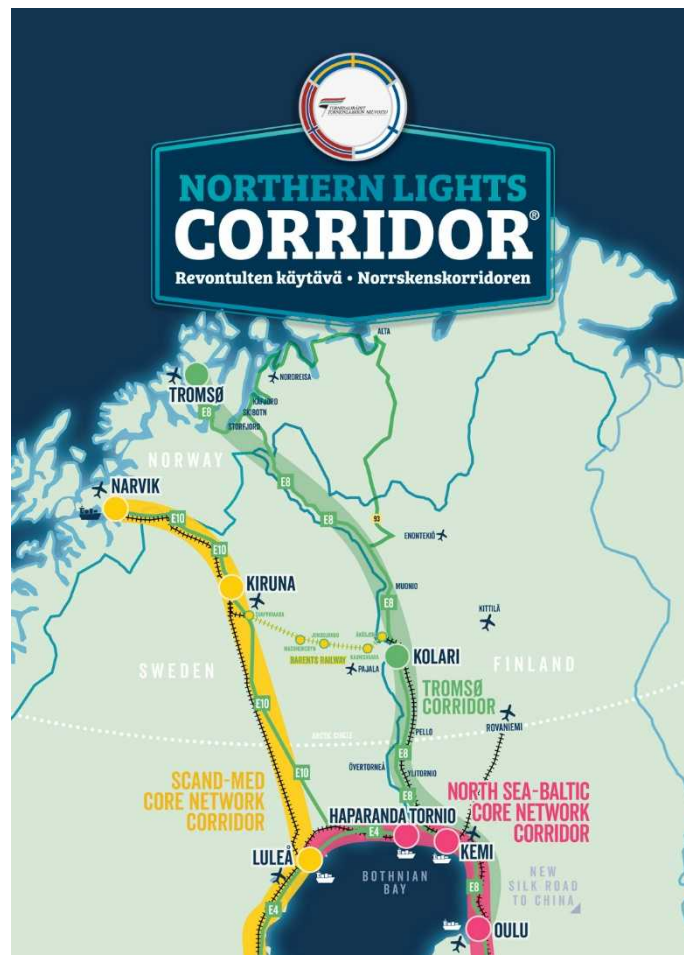

TORNIONLAAKSO - EUROOPAN INTEGROITUNEIN RAJAVYÖHYKE

- Tornionlaakson Neuvoston strateginen
toimintasuunnitelma 2019-2021

VISIO

Tornionlaakso on Euroopan integroitunein
rajavyöhyke

Unknown Format

MISSIO

Tornionlaakson Neuvosto on

aikaansaannosten kautta jäsenkuntiensa arvostama yhteistyön tekijä ja edunvalvoja

1. JOHDANTO

Tornionlaakson Neuvoston strategia 2019-2021 nostaa esille ne keskeisimmät asiat, joihin Tornionlaakson Neuvoston toiminta edunvalvonnassaan keskittyy lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Näin se ohjaa myös neuvoston kanslian toimintaa.

Strategia on päivitetty versio vuoden 2017 vuosikokouksen hyväksymästä strategiasta. Kärjistä on poistettu rajat ylittävä yhteistyö. Se on nostettu koko strategiaa ja sen kärkiä läpäiseväksi teemaksi.

Aikaisemmassa strategiassa elinvoimaisuuden lisääminen oli strategian omana kärkenään. Nyt se on otettu strategian neljän kärjen yhteiseksi päämääräksi.

Uusi kärki on yritys- ja matkailuyhteistyön lisääminen. Se on osoittautunut yhdeksi keskeiseksi toiminnan painopistealueeksi strategian 2017-2019 toteuttamisen aikana.

Tornionlaakson Neuvoston säännöissä on todettu ainoastaan toimintasuunnitelman tekeminen, ei varsinaista strategiaa. Tästä syystä on luontevaa kytkeä tämä strategia neuvoston toimintasuunnitelmaan.

Luvussa 2 kuvataan Tornionlaakson Neuvostoa niin sääntöjen, kontekstin/viitekehyksen, kuin (rajakomitea)toiminnan kautta.

Luvussa 3 määritellään neuvoston strategian visio sekä strategian kärjet. Nämä johtavat Tornionlaakson Neuvoston missioon.

Luku 4 keskittyy vision, kärkien ja mission toimeenpanoon.

Luku 5 tuo esille Tornionlaakson Neuvoston kärkihankkeet 2018 –kyselystä saadut vastaukset. Näihin liittyvät, kunnilta saadut käytännön hankkeet, on koottu erilliseen liitteeseen. **Niistä on poistettu päällekkäisyydet ja esittäjätahtot.**

Tornionlaakson Neuvosto voi **parhaimmillaan** toimia mallina eurooppalaiselle rajat ylittävälle yhteistyölle. Sen tulee olla Euroopan integroitunein raja-alue. Tämä edellyttää yhteistyön vahvistamista erityisesti kuntien välillä, **valtakunnanrajat** ylittäen.

Strategian kärjet ovat strategian konkreettista osiota, niiden kautta lisätään integraatiota. Käytännön toimenpiteet on koottu liitteeseen ja ne on saatu kunnilta. Yksittäiset kuntien hankkeet ovat kunnallisen edunvalvonnan piirissä.

2. TORNIONLAAKSON NEUVOSTO TOIMIJANA

2.1. Säännöt

Tornionlaakson neuvosto toimii Tornion, Ylitornion, Pellon, Kolarin, Muonion, Enontekiön, Haaparannan, Övertorneån, Pajalan, Kiirunan, Storfjorfin, Kåfjordin ja Nordreisan yhteistyö- ja edunvalvontaorganisaationa. Kuntayhtymä on rekisteriöity Ruotsiin ja sen virallisina kielinä ovat suomi ja ruotsi.

Säännöt määrittävät Tornionlaakson Neuvoston tehtävänkuvaa. Sääntöjen 2 §:ssä, neuvoston toimiala määrittyy seuraavalla tavalla:

"Tornionlaakson Neuvoston tehtävänä on edistää Tornionlaakson kuntien ja kansalaisten keskinäistä ja kansainvälistä yhteistyötä huolehtimalla alueen edunvalvonnasta ja kehittämisestä, sekä kulttuuriperinnön säilyttämisestä."

Neuvoston toiminnan kannalta keskeinen on myös sääntöjen 8 §, jossa todetaan, että *"Tornionlaakson Neuvoston tehtävänä on 2 §:n mukaisesti huolehtia Tornionlaakson yhteisistä asioista."*

Keskeiset tavoitteet ovat jäsenkuntien ja asukkaiden edunvalvonta sekä Tornionlaakson profiilin parantaminen. Keskeisiä tehtäviä ovat lisäksi yhteistyön lisääminen elinkeinoelämän piirissä ja työmarkkinoilla, koulutuksen ja osaamisen kehittämisen aloilla sekä kulttuurin alalla."

Tornionlaakson Neuvoston Strateginen toimintasuunnitelma **2019-2021** kytketään neuvoston 2. ja 8. pykälään niin, että edunvalvonta ja kehittämistyö keskitetään elinkeinoelämään (ml. matkailu), infrastruktuuriin, koulutukseen ja kulttuuriin liittyvät kysymykset.

2.2. Viitekehys

Pohjoismainen hyvinvointivaltio sekä yhteinen kulttuuri, historia ja kielelliset olot toimivat luontevina yhteistyön viitekehyksinä.

Tornionlaaksossa kohtaavat suomalainen, ruotsalainen, norjalainen ja saamelainen **sekä kveeniläinen kulttuuri**. Vuosisataisella **yhteistyöllä** on ylitetty paitsi kulttuuriset, myös kunnan ja valtakunnan rajat. Suomen, ruotsin ja norjan kielten lisäksi alueella puhutaan eri saamen kieliä, meänkieli puolestaan on yksi alueen omaleimaisuuden tunnusmerkeistä.

Tornionlaaksossa jäsenkuntien kautta Ruotsi, Norja ja Suomi kohtaavat. Rajat ylittävää yhteistyötä tehdään kuntien, asukkaiden, viranomaisten, elinkeinoelämän ja organisaatioiden toimesta. Täällä on olemassa rajat ylittävä identiteetti ja pitkät perinteet niin kansalaisten kuin instituutioiden välisestä yhteistyöstä valtakunnanrajojen yli.

2.3. Pohjoismainen Ministerineuvosto

Pohjoismainen Ministerineuvosto toimii neuvoston **toiseksi tärkeimpänä rahoittajana**. Mission määrittelyssä keskeisessä asemassa on Pohjoismaiden Ministerineuvoston rajakomiteoille määrittelemät tavoitteet ja tehtävät:

1) Hyödynnetään mahdollisuuksia ja vähennetään rajaesteitä, jotka kytkeytyvät niihin

kytkeytyviin alueisiin (maakunnat).

2) Tuetaan kehitystä, innovointia ja kasvua kestävän kehityksen näkökulmasta

3) Työskennellään elinkeinoelämän kilpailukyvyyn parantamiseksi raja-alueilla, identifioidaan ja murretaan rajaesteitä laajassa merkityksessä, kehitetään kestäviä ja ympäristöystävällisiä ympäristö- ja energiaratkaisuja sekä kehitetään infrastruktuuria/viestintää

4) Kootaan yhteen paikallisia ja alueellisia toimijoita, kootaan ideoita, verkostoja ja taloudellisia resursseja raja-alueiden yhteistyöhön

Pohjoismaiset rajakomiteat muodostavat institutionaalisen infrastruktuurin yhteistyölle alueellisella ja paikallisella tasolla. Paikallinen ja alueellinen ankkurointi on suuressa merkityksessä Pohjoismaiselle ministerineuvostolle.

Neuvosto kokoaa yhteen kolmen maan kunnat saman pöydän äärelle. Kunnissa tehdään ne päätökset, jotka kaikkein konkreettisimmin vaikuttavat alueen asukkaiden arkeen. Tornionlaakson Neuvoston kautta jäsenkuntien välisestä rajat ylittävästä yhteistyöstä tulee organisoidumpaa.

3. TORNIONLAAKSON NEUVOSTON STRATEGISEN TOIMINTASUUNNITELMAN 2017-2019 VISIO, KÄRJET JA MISSIO

3.1. Visio: "Tornionlaakso on integroitunein rajavyöhyke Euroopassa"

Tornionlaaksossa kuntalaisten tulee voida elää, opiskella, tehdä töitä ja yrittää turvallisessa ja puhtaassa ympäristössä rajat ylittäen, niin kuin valtakunnanrajoja ei olisi. Raja-alueen tulee olla Euroopan integroitunein.

Tavoitteena on tehdä Tornionlaakson Neuvostosta esimerkillinen rajayhteistyöelin, jonka alueella rajat ylittävä toiminta on arkista palvelen niin alueen kuntia, asukkaita kuin elinkeinoelämääkin. Lisääntyvä rajat ylittävä yhteistyö lisää alueen integraatiota.

3.2. Kärjet

Tornionlaakson Neuvoston strategian kärjet on **muokattu edellisestä, vuosien 2017-2019 strategiasta. Kärkien muokkaus on tapahtunut käytännön työn kautta saatujen kokemusten perusteella.**

Kärkihankkeiden tehtävänä on luoda alueelle työtä, toimeentuloa, hyvinvointia ja viihtyvyyttä turvallisessa ja puhtaassa ympäristössä, rajat ylittäen. Erityisesti rajat ylittävä näkökulma ohjaa neuvoston toimintaa, samoin hankerahoitusta.

Koulutuksen osalta toisen asteen koulutus sekä ammattikorkeakoulu ovat keskeisessä asemassa, kuten myös alueen kansankorkeakoulut. Esimerkiksi yrittäjyyteen suuntautuvat kansankorkeakoulujen kurssit ovat tärkeitä täydennyksiä ammattikorkeakouluille ja yliopistoille.

Alueen yliopistojen – Lapin, Luulajan, Tromssan ja Oulun – tieto ja osaaminen on myös kyettävä tehokkaasti hyödyntämään myös Tornionlaakson kehittämisessä. Nämä ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita.

Strategian kärjet rajat ylittävässä yhteistyössä:

1) Infrastruktuurin kehittäminen

2) Yritys- ja matkailuyhteistyön lisääminen

3) Kulttuurin vahvistaminen

4) Koulutusyhteistyön lisääminen

→ TORNIONLAAKSON ELINVOIMAN LISÄÄMINEN

Strategian kärkien konkreettinen sisältö löytyy tämän strategian liitteestä.

3.3. Missio: ”Tornionlaakson Neuvosto on aikaansaannosten kautta jäsenkuntiansa arvostama yhteistyön tekijä ja edunvalvoja.”

Neuvoston tehtävänä on saavuttaa jäsenkuntiansa arvostus toiminnalleen. Missioon pääsy edellyttää sitä, että visiota kohti edetään systemaattisesti. Toisaalta myös edunvalvontakärjissä on tapahduttava edistymistä, jotta neuvoston toiminta nähdään mielekkääksi.

4. VISION, KÄRKIEN JA MISSION TOTEUTTAMINEN

4.1. Visioon pääsy edellyttää yhteistyön tiivistämistä

Tornionlaakson Neuvosto toimii pohjoismaisen yhteistyön foorumina suomalaisten (6), ruotsalaisten (4) ja norjalaisten (3) jäsenkuntiansa esille nostamissa **hankkeissa**. Neuvoston tehtävänä on koota yhteen paikallisia ja alueellisia toimijoita, ideoita, verkostoja ja taloudellisia resursseja raja-alueiden yhteistyöhön.

Jotta voidaan väittää, että Tornionlaakso on EU:n mittakaavassa integroitunein rajavyöhyke (visio), on yhteistyötä tiivistettävä nykyisestä. Kuntien välinen rajat ylittävä yhteistyö on erityisenä toimenpiteiden kohteena, lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Pitkän aikavälin visio on, että jäsenkunnat voisivat toimia niin kuin valtakunnanrajoja ei olisi.

Tavoitteisiin pääsy edellyttää tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Neuvosto toimii aktiivisesti yhteistyössä muiden rajakomiteoiden kanssa, erityisesti Pohjoiskalotin Neuvoston ja sen rajaneuvontapalvelun sekä Bothninan Arcin kanssa.

EU-tasolla yhteistyötä tehdään erityisesti AEBR:n puitteissa. **EU:n tuleva rakennerahastokausi 2021-2027** toimii toiminnallisena ja rahoituksellisena viitekehysenä.

Neuvoston yhteistyötahoja ovat mm. viranomaiset kunnissa ja maakunnissa, ministeriöissä sekä EU:ssa, kuntapoliitikot, kansanedustajat, virastot, muut rajayhteistyöelimet, MEPit, koulutusorganisaatiot, kauppakamarit, yrittäjäorganisaatiot, kuntainliitot ja Pohjoismaiden

Ministerineuvosto. **Yhteistyötahot määräytyvät kulloisenkin edunvalvonnan asiakokonaisuuden perusteella.**

Laaja-alaisempana tavoitteena on yhteispohjoismaiset työmarkkinat niin ihmisille kuin yrityksille ilman turhaa byrokratiaa tai rajaesteitä. Tavaroiden, palveluiden, työvoiman ja koulutuksen on liikuttava mahdollisimman vapaasti. Tavoitteena on alueen dynaaminen, kilpailukykyinen ja kestävä kehityksen periaatteiden mukainen kehitys, joka ylittää kunnan ja valtakunnan rajat. Tornionlaakson elinvoiman lisääminen on kaiken toiminnan yhteinen päämäärä.

4.2. Työryhmät työstävät kärkihankkeita

Työryhmät ovat keskeisessä asemassa strategian konkreettisten toimenpiteiden, so. kärkihankkeiden työstämisessä. Hankkeilla pyritään vaikuttamaan maittain valtion budjetteihin. Ensisijainen vaikuttamiskanava on neuvoston jäsenkuntien vaalipiirien kansanedustajat (Lappi, Norrbotten, Troms fylke).

Neuvoston yhteydessä toimii elinkeinotyöryhmä. Sen työskentelyssä keskeisiä asioita ovat elinvoimaan sekä matkailuun ja infrastruktuuriin liittyvät hankkeet.

Kulttuurityöryhmä valmistelee kulttuuriin liittyvät kärkihankkeet. Työryhmä koostuu jäsenkuntien kulttuurin parissa työskentelevistä henkilöistä.

Koulutuksen järjestäjien kanssa tehtävällä yhteistyöllä pyritään varmistamaan osaavan työvoiman saatavuus. Se on paitsi pohjoismaiden, myös Tornionlaakson menestymisen edellytys.

UUSI: Työryhmätyöskentelyssä hyväksi toimintatavaksi on osoittautunut kokoontua yhteiseen hallituksen ja työryhmien väliseen kokoukseen syksyllä. Tällöin voidaan päivittää vuosikokouksen kuulumiset, syksyn toimenpiteiden ja edunvalvonnan ajankohtaisuus. Työskentelytapoja on kuitenkin syytä pohtia ja tarvittaessa uudistaa.

Tornionlaakson Neuvoston tulee myös olla aktiivisesti mukana ideoimassa erityisesti sellaisia hankkeita, jotka hyödyttävät jäsenkuntia ja ulottuvat valtakunnanrajan yli (erit. Interreg –hankkeet). Omien rahoitushakemusten tekemisestä linjataan hallituksessa.

4.3. Strategian kärkien toteuttaminen: aktiivinen edunvalvoja

Tornionlaakson Neuvostosta on aktiivinen verkostomainen toimija joka luo rajattomia kohtaamispaikkoja eri asiakysymysten (rajat ylittävä infrastruktuuri-, yritys- ja matkailuyhteistyö-, koulutus sekä kulttuuri) äärellä hallinnon ja taloudellisten resurssien puitteissa.

Neuvosto toimii jäsenkuntien **rajat ylittävän yhteistyön** yhteisenä edunvalvonnan äänenä kunnallisella, alueellisella, valtakunnallisella sekä EU-tasolla niin virkamiesten, poliittisten päättäjien kuin eri alan toimijoidenkin suuntaan niissä asioissa, joista strategisessa toimintasuunnitelmassa, **hallituksen kokouksissa sekä vuosikokouksessa päätetään.**

Edunvalvontatyötä tehdään strategisten tapaamisten ja aktiivisen viestinnän kautta. Strategian toimeenpano edellyttää myös edunvalvontatyön resurssien budjetointia.

4.4. Toiminta näkyväksi

Tornionlaakson Neuvoston toiminta näkyy erityisesti alueen asukkaiden, yritysten ja päättäjien suuntaan mm. kotisivujen, nettisivujen ja tiedottamisen kautta.

Edunvalvontaa tehdään maakuntaan, eduskuntaan, ministeriöihin **ja viranomaistahoihin kärkihankkeiden osalta**. Ne kytketään vuosittain budjettiprosesseihin maittain.

Neuvoston toiminnan ja näkyvyyden osalta hallituksen ja vuosikokouksen jäsenten rooli on keskeinen. Alueen kansanedustajat kytketään tiiviisti mukaan **Tornionlaakson** edunvalvontatyöhön.

5. RAJAT YLITTÄVÄ YHTEISTYÖ ERI TOIMIALOILLA

Jäsenkunnilta saatujen vastausten perusteella keskeisimmiksi toimialoiksi nähtiin seuraavat asiakokonaisuudet: elinkeinoelämäkysymykset (ml. matkailu), infrastruktuurihankkeet ja koulutus. Yhteiset työmarkkinat sekä alueen kulttuuri toimivat hyvänä viitekehystenä eri painopisteille.

LIITE: TORNIONLAAKSON NEUVOSTON STRATEGISEN TOIMINTASUUNNITELMAN 2019-2021 KÄRKIHANKKEET

Kärkihankkeet ovat Tornionlaakson Neuvoston strategian konkreettinen osio. Kärkihankkeet –listaus on jäsenkuntien vastaus siihen, mihin neuvoston tulee toiminnassaan keskittyä strategian kärkien osalta.

1) INFRASTRUKTUURIN KEHITTÄMINEN:

A. Raideliikenne

- kts. "From the Bothnian Bay to the Arctic Sea - Northern Lights Corridor" neuvoston kotisivuilta linkistä:

- Tornio-Laurila rataosuuden sähköistäminen (24 km, 12 milj euroa)
- Tornio-Kolarin radan sähköistäminen
- Kolarin radan raiteiden tuplaaminen (kaivoshankkeet)
- Kolari-Kaunisvaara-Svappavaara-Narvik -rata
- henkilöliikenne Boden-Haaparanta
- kaksoisraide malmiradalle Kiiruna-Narvik
- HaaparantaTornion logistiikkakeskus
- jäämerenrata Kolari-Skibotn

B. Lentoliikenne

- kts. "From the Bothnian Bay to the Arctic Sea - Northern Lights Corridor" neuvoston kotisivuilta linkistä:

- Fi: Kemi-Tornion lentoaseman liikennöinnin turvaaminen ja kehittäminen
- Fi: Pajalan lentoaseman säännöllinen reittiliikenne
- Sv: Lentoreittien kehittäminen (Tromsö/Kiruna/Hetta/Kittilä)

C. Maantiet

- kts. "From the Bothnian Bay to the Arctic Sea - Northern Lights Corridor"

- Runkoverkon E8 / Vt. 21 välillä Tornio- Kilpisjärvi kehittäminen, kunnossapito ja perusparannus
- Poikittaisyhteydet alueen sisällä eri kasvukeskusten välillä
- Fi: Revontulentien sisällöllinen kehittäminen, tien kehittäminen kokonaisvaltaisesti
- tie E45 Kiiruna-Enontekiö, tiestandardi, kehittäminen
- Tornionlaakson pääteiden varrella mahdollisuus "sähkötankkaukseen" / - E! sähköautolatausverkosto

D. Satamat

- kts. "From the Bothnian Bay to the Arctic Sea - Northern Lights Corridor"
- Röyttän satamaolosuhteiden kehittäminen

- Skibotn sataman kehittäminen osana Jäämerenratahanketta

E. Tietoliikenne

- Tietoliikenneyhteydet ja laajakaistarakentaminen Suomen, Ruotsin ja Norjan yhteistyönä

F. Moottorikelkkareitit

- Sv: Ajaminen toisessa maassa, reittien kehittäminen
- Fi: moottorikelkkareittien kehittäminen

2) Yritys- ja matkailuyhteistyön kehittäminen

A. Tornionjokivarren matkailullisten edellytysten kehittäminen

- Matkailuyhtiöiden ja –alueiden välinen yhteistyö.
- Tornionjoen vetovoimaisuus ja matkailumahdollisuudet
- Arctic Canoe Race –tapahtuman uudelleenelävöittäminen
- Utbildning Nord antaa koulutusta tarvittaville aloille

B. Kalastusmatkailu

- yhteisen strategian laatiminen?

C. Kulttuurimatkailu

- Yhteistyön tiivistäminen
- matkaoppaiden tarve

D. Rajaesteet

- Pohjoiskalotin rajaneuvonnan rahoituksen ja resurssien turvaaminen (toimipisteet Torniossa ja Skibottenissa)
- Rajat ylittävien työssäkäynti- ja koulutusmahdollisuuksien edistäminen yhteistyöverkoston kautta (mm. TLN, Perämerenkaari, Pohjoiskalotin neuvosto)
- Julkiset hankinnat mahdollistetaan ruotsalaisille yrityksille muissa pohjoismaissa EU-lainsäädännön mukaisesti

E. Rajalla – På Gränsen –hanke

- ns. EU-toimintapuistolle ei ole vielä pystytty varmistamaan ulkopuolista rahoitusta johtuen mm. nykyisestä Interreg-ohjelmasta ja sen säädöksistä. Toimintapuistolle tulee kartoittaa ulkopuolisia rahoituslähteitä (esim. EU suorarahoitus)

F. TornioHaaparanta –yhteistyön kehittäminen matkailukohteena

- Tornion matkailun master planin mukaisten toimenpiteiden käyttöönotto ja juurruttaminen

G. Asuntoinvestoinnit (H)

- Asuntotuotannon yhteistyö Tornionlaakson suomalaisten ja ruotsalaisten yritysten välillä, yhteisyritysten perustaminen ja suuntautuminen suuremmille markkinoille (Tukholma ja Helsinki)

H. Energiainvestoinnit

- energiainvestoinnit
- sähkösaannin varmistaminen
- Røyttän LNG-Termiinaali / Arktinen LNG-puisto
- Ylitornio-Övertorneå biokaasuesiselvityksen jatkotoimenpiteet (ml. kaasuntakkausverkosto)

3) KULTTUURIN VAHVISTAMINEN

- Yhteistyö Oulun kulttuuripääkaupunki 2026 –hankkeen kanssa

- Tornionlaakson vuosikirjojen työstäminen
- jäsenkuntien kulttuuripanostusten tekeminen tunnetuksi
- monikielisyyden esille tuominen
- Lestadiolaisuuden merkityksen esille tuominen
- Laestadiusreitien tunnetuksi tekeminen
- Struven mittauspisteiden nykyistä parempi hyödyntäminen kulttuurimatkailussa
- Sotamuistot Perämerenkaarelta Pohjois-Tromssaan
- Luonto- ja kulttuuriturismi
- Eri yhteistyömuodot kuten 100 sata vuotta –juhla
- Kiirunan läänintaidemuseo 2018, yhteistyö paitsi ruotsalaisten jäsenkuntien, myös mm. Aineen Taidemuseon (Tornio), Rovaniemi taidemuseo, Kemi taidemuseo ja Tromssan taidemuseo
- nuorisolautakuntien perustamisen kartoitus
- Maupertuis –yhteistyö

4) KOULUTUSYHTEISTYÖN LISÄÄMINEN

- Tehdään aiesopimuksia koulutuksen järjestäjien kanssa yhteistyön tiivistämiseksi
- Tehdään yhteistyötä relevanttien tahojen kanssa koulutuksen saatavuuden turvaamiseksi Tornionlaaksossa

A. Ammatillisen koulutuksen tutkintojen vastaavuus

- ammattitutkinnot (erit. sähkö-, LVI- ja rakennusalalla) tulisi olla päteviä muissa pohjoismaissa
- Lapin ammattikorkeakoulu Oy:n Tornion kampusalueen toimintojen turvaaminen ja kehittäminen
- Apu ammattitutkintojen vastaavuuden osalta kussakin maassa

B. Yhteistyö Lapin ammattikorkeakoulun kanssa

- Koulutukselliset yhteistoteutukset yli rajojen (ml. yhteensopivat korttikoulutukset, Travel and tourism-tyyppiset avaukset, mitkä tuottavat hyväksiluettavat opintopisteet kaikkien partnerikorkeakoulujen opintokokonaisuuksiin, kielikoulutukset jne.)
- Koulutuksella kuntien väliseen yhteistyöhön (ml. harjoittelijavaihdot, opinnäytetöiden aiheet suhteessa yhteisiin strategisiin avauksiin, työpajakonseptit rajat ylittävien hankkeiden ja strategiatyön avustamiseen kohdekunnissa jne.)
- Nuorten yrittäjien kohtauttaminen (ml. barents reunion –tapahtuman tai kesäyrittäjyydskonseptin tyyppiset, Tornionlaakson neuvoston hallinnoimat konseptit, missä

konseptikäsikirja on vapaa ja avoin kaikille jäsenkunnille ja vapaat soveltamiselle)

C. Yliopistojen (UArctic, LTU, Lapin yo) välinen yhteistyö